

Nivå III: Retningslinjer om utdanningssamarbeid mellom Universitetet i Bergen, Det medisinske fakultet (UiB-MED) og Haraldsplass Diakonale sykehus (HDS)

Foreliggende retningslinjer bygger på [utdanningsavtalen](#) (nivå II mellom UiB-MED og HDS, mars 2021). For å operasjonalisere føringene fra avtalen er partene blitt enige om at nivå III skal utformes som felles retningslinjer som bidrar til presiseringer i samarbeidet på disse punktene:

- A. Læringsaktiviteter og -arenaer
- B. Studenter, informasjon og tilrettelegging
- C. Pasienter og pasientopplysninger
- D. Personal
- E. Samarbeidsmøter og kvalitetssikring
- F. Kapasitet og koordinering

Formål: Retningslinjene skal sikre at samarbeid om utdanning fungerer på en slik måte at studenter får innfridd planlagt læringsutbytte og har en god opplevelse i klinisk undervisning og praksis ved Haraldsplass Diakonale sykehus.

A. Læringsaktiviteter- og arenaer

1. Ansvars- og rolleavklaring i planlegging av læringsaktiviteter:

- 1.1. UiB-MED har et overordnet faglig ansvar for utdanningene. Hvert studieprogram ivaretas av de enkelte *programutvalg*, og de enkelte emner/fag ivaretas av *emne-/fagansvarlige*. For medisinstudiet ivaretar *semesterstyrer/ semesterstyreledere* et faglig ansvar på emnenivå (jfr. [Mandat for semesterstyrer | Det medisinske fakultet | UiB](#))
- 1.2. UiB-MED v/ emne- eller fagansvarlig skal ta initiativ til å drøfte læringsaktiviteter med ledelse ved aktuell klinikk/avdeling ved HDS minimum 6 måneder før aktiviteten skal gjennomføres og sikre at disse bidrar til å oppfylle læringsutbyttene (jfr. punktet om samarbeidsmøter og kvalitetssikring). Som hovedregel skal slike samarbeidsmøter initieres 6 mnd før planlagt læringsaktivitet. Ansatte med UiB-bistilling har et særskilt ansvar som bindeledd mellom aktuelle fag/emneansvarlige og ledelse ved klinikk/avdeling.
- 1.3. UiB-MED og HDS skal sammen bidra til å utvikle læringsarenaer der studentene kan oppnå læringsutbyttet. Ved organisatoriske endringer må begge parter se til at vilkår for læringsarenaer og læringsressurser blir ivaretatt, slik at studenter kan delta i aktuell klinisk aktivitet. UiB-MED skal involveres i planlegging av nye arealer og bruk av allerede etablerte undervisningsarealer ved HDS.

- 1.4. UiB-MED v/Programutvalget for medisin har hovedansvaret for timeplanlegging av læringsaktiviteter i samarbeid med semesterstyrene. HDS v/fagdirektør skal involveres fra start for å sikre at samtidighetskonflikter mellom studentgrupper i klinisk undervisning/praksis ikke oppstår.

2. Ansvars- og rolleavklaring i gjennomføring av kliniske læringsaktiviteter:

- 2.1. UiB-MED har ansvar for at studentenes kompetanse etter endt utdanning er i tråd med nasjonale retningslinjer for utdanningen (RETHOS) (jfr. lenker for hver av utdanningene under).

HDS skal tilrettelegge for kliniske læringsaktiviteter som gir kompetanse i tråd med gjeldende nasjonale retningslinjer (RETHOS). HDS skal sørge for at studentene blir tatt imot på klinikk/avdeling. Roller og ansvar er definert i underpunkt 3 og 4. For kliniske læringsaktiviteter differensieres det videre mellom **praksis** (punkt 3) og **klinisk undervisning** (punkt 4).

3. Om praksis

Praksis er definert som «en tidsbestemt periode der studenten befinner seg i en situasjon hvor de skal arbeide omtrent som en yrkesutøver» (jfr. [rapport fra Praksisprosjektet UHR](#) 2014-15). Begrepene **praksislærer**, **praksisveileder** og **supervisør** er sentrale i denne sammenheng (NOKUT 2019); En *praksislærer* er en ansatt ved universitet eller høyskole som følger opp en student i praksis. En *praksisveileder* er en navngitt person for hver student som følger opp en student i praksis. En *supervisør* er en klinisk ansatt som veileder studenten i den kliniske aktiviteten som del av sitt daglige virke. I klinisk praksis skal praksisveileder som hovedregel være av samme profesjon som den som blir veiledet, jfr. §3 i [Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger](#).

Læringsaktivitet	Studie-program	UiB-MED oppgaver	HDS oppgaver
Praksis	Medisin Ernæring	Planlegge, organisere og gjennomføre praksisperioden, inkludert å forberede student på praksisperiode. Administrativ oppfølging av studentene gjøres i tråd med avtalte rutiner mellom UiB-MED og HDS. Ivareta rolle som praksislærer; Gi endelig/formell tilbakemelding til student på godkjent/ikke godkjent praksis. Ta imot tilbakemelding fra praksisveileder/supervisør og formidle dette videre til student. Sikre at studentens læringsutbytte etter endt praksisperiode blir vurdert og fulgt opp videre.	Tilrettelegge for at student kan være på klinikk/avdeling i fastsatt periode (dager/uker) og deltar i daglig virke. Ivareta rolle som praksisveileder/supervisør. Gi veiledning og umiddelbar tilbakemelding på den aktuelle aktiviteten. Dersom aktuelt, gi tilbakemelding mtp skikkethet til praksislærer. Praksisveileder har et større ansvar mtp overordnet tilbakemelding til student og praksislærer enn en supervisør.

*Når praksisperioden er på 4 uker eller mer skal det gjennomføres vurderingssamtale underveis mellom student og praksislærer (UiB). Praksislærer vil basere sin tilbakemelding på samtaler med supervisør. For studenter i ernæring vil også praksisveileder delta. Se for øvrig [Regler for gjennomføring og vurdering av praksisperioder](#) | [Det medisinske fakultet](#) | [UiB.](#), [Skikkethetsvurdering ved UiB](#) | [Styre og ledelse](#) | [UiB](#), [Og . Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning - Lovdata](#)

4. Om klinisk undervisning

4.1 UiB-MED har ansvaret for gjennomføring av klinisk smågruppeundervisning. HDS sin oppgave er å legge tilrette for denne undervisningen. Oversikten under er veiledende.

Læringsaktivitet	Studie-program	UiB-MED oppgaver	HDS oppgaver
Klinisk smågruppeundervisning: - Journalkurs (anamnesekurs) - Journalgjennomgang. - Undervisningsvisitt. - Journalopptak (inkl. øvingsjournal)	Medisin	Timeplanlegge aktiviteten. HDS skal involveres fra start for å unngå samtidighetskonflikter mellom studenter. Avtale gjennomføring av smågruppeundervisning med Universitetsansatte. Organisere selve gjennomføringen, inkludert å forberede studentene. Administrativ oppfølging av studentene gjøres i tråd med avtalte rutiner mellom UiB-MED og HDS. Ivareta/utøve faglig ansvar.	Tilrettelegge for at student kan møte pasienter på klinikk/avd. og få tilgang til nødvendige kliniske opplysninger, herunder EPJ. Bidra til at undervisere fra UiB finner gode pasientkandidater til gruppeundervisning. Gi veiledning til student på kompetanse/ferdigheter ved journalopptak.
OSKE (Objektiv Strukturert Klinisk Eksamen) og kliniske vurderingsformer	Medisin	Planlegge, organisere og gjennomføre oppgaver på stasjonene. Sørge for bemanning av stasjonene. Postene skal primært bemannes av UiB-ansatte. Ved behov skal forespørsel om ekstra kliniske ressurser sendes til klinikkoverlege minimum 6 måneder før eksamen skal avvikles.	Ved behov legge til rette for at klinikere kan bemanne stasjoner med fagpersoner som skal bedømme studentenes prestasjoner innen spesifikke faglige temaer.
Hovedoppgave Forskerlinjeoppgave Studentoppgaver	Medisin Ernæring Farmasi Odontologi	Sende henvendelse om innmelding av tema	Ev. foreslå oppgavetema for student Ev. bidra i veiledning
4. Spesifikt for ernæringsstudiet:			

- 4.1. [Forskrift om nasjonal retningslinje for klinisk ernæringsfysiologutdanning](#) gir føringer for den kompetansen som kandidatene ved fullført utdanning skal ha.
- 4.2. Studieløp for hhv. [Bachelor i human ernæring](#) og [Master i klinisk ernæring](#) angir hvilke emner som inngår i studieprogrammet. For hvert emne beskrives mål og innhold, læringsutbytte og undervisnings- og vurderingsformer. Lenke til timeplan er også tilgjengelig per emne.
- 4.3. UiB-MED skal ha dialog med Helse Vest RHF via Regionalt samarbeidsorgan for utdanning, om dimensjonering og fordeling av praksisplasser i klinisk ernæring i regionen, blant annet ved HDS.
- 4.4. HDS skal ta imot et gitt antall ernæringsstudenter i klinisk aktivitet, og dette avtales gjennom faste samarbeidsmøter mellom institutt og Avdeling for klinisk ernæring (jfr. punktet om samarbeidsmøter og kvalitetssikring).

5. Spesifikt for medisinstudiet:

- 5.1. [Forskrift om nasjonal retningslinje for medisinstudiet](#) gir føringer for den kompetansen kandidatene ved fullført utdanning skal ha.
- 5.2. Studieløp for [Profesjonsstudiet i medisin](#) angir hvilke emner som inngår i studieprogrammet. For hvert emne beskrives mål og innhold, læringsutbytte og undervisnings- og vurderingsformer. Lenke til timeplan er også tilgjengelig per emne.
- 5.3. UiB-MED skal for medisinstudiet også påse at studentene får oppfylt læringsutbytte i henhold til nasjonale lister for både [praktiske ferdigheter](#) og kliniske undersøkelser.
- 5.4. HDS skal legge til rette for at medisinstudenter får gjennomføre kliniske læringsaktiviteter, avtalt gjennom faste samarbeidsmøter mellom institutt og den enkelte klinikk/avdeling (jfr. punktet om samarbeidsmøter og kvalitetssikring).

B. Studenter – informasjon og praktisk tilrettelegging

6. Informasjon til studenter

- 6.1. HDS har en egen nettside [Student som skal i praksis på Haraldsplass Diakonale Sykehus](#) der all praktisk informasjon om punktene over er beskrevet.
- 6.2. UiB-MED har egne nettsider for hvert av studieprogrammene, der lenker til informasjon fra HDS er ivarettatt (se punkt 11, 12 og 13). I forkant av klinisk undervisning/praksis får studenter tilsendt relevant informasjon fra studiekonsulenter ved UiB-MED.
- 6.3. UiB-MED og HDS skal sammen bidra til å forberede studentene på hva det innebærer å ha klinisk læring i sykehuset, herunder:
 - atferd i kliniske situasjoner, overfor pasienter, pårørende og ansatte
 - basale smittevernrutiner, personlig hygiene og bekledning
 - etiske aspekt

- 6.4. UiB-MED har ansvar for at studentene i første studieår får informasjon om og samtykker til taushetsløfte for klinisk informasjon de vil få tilgang til i løpet av studiet. Ved opptak til studiet har studentene levert politiattest.
- 6.5. Studentene skal informeres om rutiner ved ev. uønskede hendelser i kliniske situasjoner:
- 6.5.1. Når studenter er i praksis/klinisk undervisning ved HDS, skal uønskede hendelser (som påvirker arbeidsmiljøet, egen helse eller ytre miljø på en negativ måte) meldes i SYNERGI som er HDS sitt avviks- og forbedringssystem. Hendelser/forhold som er knyttet til pasienter skal også meldes. Det er **praksislærere** som skal melde i SYNERGI. HDS tilbyr e-læringskurs i meldekultur.
- 6.5.2. For UiB-MED gjelder rapportering i Si Fra-systemet: [Si fra! | UiB](#)

7. Tilrettelegging for klinisk praksis

- 7.1. UiB-MED v/ emneansvarlig institutt har ansvar for å legge til rette at studenten kan søke tilganger i nødvendige EPJ-systemer i HDS (DIPS, Meona o.a.) innen fastsatt frist. Det søkes via webcruiter, se gjeldende retningslinjer ved HDS: [Prosess for registrering av studenter og bestilling av IT tilganger](#). UiB –MED må sørge for en administrativ ressurs med nødvendige autorisasjoner i sykehussystemet som kan overføre søknad fra studenten fra Webcruiter til Personalportalen for å søke om tilganger for hver enkelt student. HDS skal bidra til at [obligatoriske e-læringskurs](#) er tilgjengelig slikt at studentene får opplæring i relevante EPJ-systemer. HDS skal sørge for tilgang til uniform/klinikktøy og garderober når studenter skal i klinisk undervisning/praksis i sykehuset. Ved aktivitet utenfor klinisk klinikk/avdeling har studentene selv ansvar for uniform/laboratoriefrakk etc.
- 7.2. HDS skal sørge for å utstede personlig ID kort til studentene på de utdanningene som krever det (gjelder praksisperiode).

8. Smittevern

- 8.1. HDS v/fagdirektørs stab skal sørge for at [informasjonsside](#) har oppdaterte regler vedrørende smittevern. Spesielt må det understrekes forskjeller mellom sykehusene når det gjelder bruk av smykker o.l.
- 8.2. UiB-MED har ansvar for at oppdatert informasjon om anbefalinger og krav til vaksiner og medisinsk testing er tilgjengelig for studentene, se <https://www.uib.no/med/vaksine> og råd fra Helsedirektoratet om vaksinasjon av studenter og elever med pasientkontakt.
- Vaksinasjon mot Hepatitt B tilrås, og det angis på hvilke tidspunkt i studiene studentene bør ha vaksinert seg.
 - Vaksinasjon mot Covid-19 tilrås.
 - Vaksinasjon mot tuberkulose (BCG-vaksine) tilrås i nærmere angitte tilfeller.
 - Testing for MRSA er pliktig før praksis og klinisk undervisning i nærmere angitte tilfeller. Testingen foregår på HUS.
- 8.3. Studentene er selv ansvarlige for å få tatt de anbefalte vaksinene og for å bli testet for MRSA i hht retningslinjer. For vaksiner mot sesonginfluensa har UiB-MED og HUS [faste rutiner](#) for tilbud om vaksine til medisinstudenter i kliniske semestre;
- UiB-MED ivaretar informasjon, logistikk og påmelding til vaksinasjon, inkl. rekruttering av eldre studenter som vaksinatører.
 - HUS bestiller vaksiner, er ansvarlige for opplæring av vaksinatører og sikrer forskriftsmessige og trygge rammer for vaksineringsen.

9. Spesifikt for ernæringsstudiet

Ernæringsstudiet – studieinformasjon nettside; [Ernæringsstudiet - studieinformasjon | Det medisinske fakultet | UiB](#)

10. Spesifikt for medisinstudiet (inkl. forskerlinjen)

- 10.1. Medisinstudiet – studieinformasjon nettside: [Medisinstudiet - studieinformasjon | Det medisinske fakultet | UiB](#)
- 10.2. UiB-MED skal utvikle gode rutiner for å sikre at studenter som trenger tilgang til EPJ-systemer som ledd i sitt arbeid med individuelle studentoppgaver (hovedoppgave, forskerlinjeoppgave) søker om tilgang innen relevante frister. Studentens veileder skal bidra til å kvalitetssikre hvilke tilganger det søkes om.
- 10.3. HDS skal, i de tilfeller der forskerlinjestudent har hovedveileder ved foretaket, bidra til at det stilles til rådighet arbeidsplass for student i aktuell avdeling for en begrenset periode.
- 10.4. UiB-MED skal i samarbeid med HDS legge til rette for at studenter kan bidra i relevante forskningsprosjekter eller faglige tiltak (for eksempel arrangere fagdager).
- 10.5. HDS skal sikre at studenter har tilgang til HDS-PCer for å kunne gjennomføre forventede kliniske læringsaktiviteter, inkludert kliniske fordypnings- og forskerlinjeoppgaver.

C. Pasienter og pasientopplysninger

11. Informasjon til pasienter

- 11.1. HDS skal gi nødvendig informasjon til pasienter om at utdanning er en del av sykehusets virksomhet, og at det vil være studenter tilstede i praksis og klinisk undervisning. Det bør inngå fast informasjon til alle pasienter om dette.
- 11.2. HDS skal ha tilgjengelig informasjon om pasientens rett til å reservere seg mot å delta i studentundervisning.

12. Deling av pasientopplysninger

- 12.1. UiB-MED skal sørge for at studenter får undervisning i hvordan etiske perspektiver knyttet til skriftlig og muntlig deling av pasientopplysninger ivaretas, både mellom helsepersonell/studenter og når pasient er til stede.
- 12.2. UiB-MED og HDS skal sammen sørge for gode rutiner ved håndtering av pasientopplysninger i kliniske læringsaktiviteter.

D. Personal

13. Rammevilkår stillinger

- 13.1. UiB-MED skal påse at omtale av utdanning og utdanningsoppgaver inngår i stillingsutlysninger og arbeidsavtaler for UiB-ansatte, og sørge for at det er tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å ivareta UiB-MED sitt ansvar for klinisk undervisning og praksis.

- 13.2. HDS skal påse at omtale av utdanning og utdanningsoppgaver inngår i relevante stillingsbeskrivelser, og sørge for at det er tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å ivareta HDS sine oppgaver for klinisk undervisning og praksis.
- 13.3. HDS skal påse at deres utdanningsoppgaver kan utføres innenfor rammen av tildelte arbeidsoppgaver i sykehuset og den ansattes arbeidstid.

14. Bistillinger

- 14.1. UiB-MED skal ved tilsetting i bistillinger sørge for at dimensjonering (antall og faglig tilknytning) er tilpasset de utdanningsoppgavene som fastsatte studieplaner angir.
- 14.2. For ansatte i bistillinger må det i hvert tilfelle avtales mellom de to nærmeste ledere hvordan arbeidstid i bistillingen skal benyttes.

15. Kompetanseheving og bruk av digitale verktøy

- 15.1. UiB-MED skal tilby kompetansehevende pedagogiske utdanningstiltak for HDS-ansatte i UiB bistillinger og praksisveiledere. Tiltak skal også inkludere opplæring i digitale systemer som forutsettes brukt i undervisning (Mitt UiB, Zoom, Teams etc.). UiB-MED skal påse at undervisningslokaler har nødvendig undervisningsutstyr, herunder AV-utstyr.
- 15.2. HDS skal legge til rette for at ansatte som skal undervise, kan benytte bærbar PC i undervisningsoppdrag.
- 15.3. HDS skal legge til rette for at ansatte i bistillinger skal kunne benytte seg av tilbud fra UiB-MED om kompetansehevende tiltak innen utdanning.

E. Samarbeidsmøter og kvalitetssikring

16. Samarbeid og dialog

- 16.1. UiB-MED skal sørge for at instituttene v/ studieleder eller emne-/fagansvarlig gjennomfører minimum ett samarbeidsmøte med aktuell klinikk/avdeling per semester.
- 16.2. UiB-MED skal sikre at aktuelle klinikker/avdelinger får tilstrekkelig informasjon om utdanningsaktiviteten og at det kommer studenter som skal være tilstede en viss tid.
- 16.3. HDS skal sikre intern informasjonsflyt på klinikk/avdeling om studenters planlagte tilstedeværelse og deltakelse.
- 16.4. Punkt 17.1 om dimensjonering skal være fast tema i samarbeidsmøter.

17. Kvalitetssikring

- 17.1. UiB-MED har ansvar for å gjennomføre evaluering av emner og studieprogram i henhold til UiBs kvalitetssystem for utdanning; [Kvalitetssystem for utdanning ved UiB | Kvalitet i utdanning | UiB](#). Evalueringsrapporter fra emner som inkluderer klinisk undervisning og praksis ved HDS vil bli delt med aktuelle klinikker/avdelinger ved HDS og legges frem i Felles utdanningsråd.
- 17.2. HDS skal ivareta studenter som er involvert i alvorlige hendelser i henhold til HDS sine retningslinjer «[Ivaretagelse av medarbeider etter alvorlige hendelser](#)» og «[Ivaretagelse av medarbeidere etter svært alvorlige, pasientrelaterte hendelser](#)». Klinikk/avdelingsleder skal kontakte UiB-MED for videre oppfølging av studenten.

18. Administrativ arbeidsflyt

- 18.1. For å sikre administrativ arbeidsflyt i studentoppfølging (jfr. punkt om studenter, informasjon og tilrettelegging) er det utarbeidet oversikter og rutiner i fellesskap mellom studieseksjonene ved institutt/fakultet på UiB-MED og HDS.

F. Kapasitet og koordinering

19. Kapasitet og koordinering

- 19.1. UiB-MED v/visedekan utdanning skal orientere HDS v/fagdirektør om planlagt dimensjonering av nye studieplasser og antall studenter på de enkelte studieprogram.
- 19.2. Det skal arrangeres årlige møter mellom UiB-MED og HDS v/ sekretariatet for Felles utdanningsråd om kapasitet ved sykehuset som praksisarena, inkludert klinisk aktivitet for internasjonale studenter. Sekretariatet skal sikre dialog med aktuelle studieprogram og avdelinger om kapasitet og logistikk. (se punkt 17.1)
- 19.3. HDS skal legge til rette for at klinisk undervisning og praksis kan gjennomføres for det antallet studenter som er dimensjonert gjennom overordnede føringer og i dialog med UiB-MED.